

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena :</p> <p>Na celý rok -- 4 koruny -- hal.</p> <p>Na pol roka -- 2 " -- "</p> <p>Na štvrt' roka -- 1 " -- "</p> <p><i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor :</p> <p>Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník.</p> <p>Majiteľ a vydavateľ :</p> <p>JÁN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo :</p> <p>Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.</p> <p>sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</p>
--	--	---

Katolícka Ludová Jednota roku 1911.

O účinkovaní Katolíckej Ludovej Jednoty od 1. decembra 1910. do 1. októbra 1911. vo Valnom Shromaždení 15. októbra v Pätikostoloch vydržiavanom predostrená bola zpráva, ktorú podávame v nasledujúcej úplnej osnove:

Prežili sme rok ozývajúci sa hlučným hrkotom zbrane. Na Západe víťazstva dosiahle zábery, neunávenou silou začaly aj u nás dobíjať spoločenský poriadok udržiavajúce stĺpy. Pred najväčšou verejnosťou krajiny i v parlamente daly výrazu tým požiadavkam, ktorých splnenie na hroznú škodu bolo by katolíckemu ľudu a najväčšiemu nebezpečenstvu vystavilo by doterajšie zákonné postavenie katolíckej cirkvi Uhorska. Prípravu pôdy k rozhodnému boju prevádzajú obrovskou silou a očividne so srastajúcim úspechom. Opozítni vodcovia tohoto pohybu nazdávajú sa, že je už opravde príhodná chvíľa aby verejne začali ich robotu a len vplyvu usadlejších ľudí ich spoločnosti treba pripísať, že ešte vždy pridržajú sa ich starej taktiky.

Proti týmto prípravám k podobnému účinkovaniu prinútený je každý obranca kresťanských svetových náhľadov, nech sú to jednotlivé osobnosti alebo celé organizácie. Katolícke organizácie na každý pád súčasť sa už v tejto práci.

Takáto organizácia je **Katolícka Ludová Jednota**, ktorá ako tábor protivníkov, *vždy väčšou silou a patrne so srastajúcim výsledkom* pripravovala pôdu ku prijatiu kresťanského smýšľania, kresťanských zásad a k obrane napad-

nutých pravdí a ustanovizni našich, shromažďovala silu ľudu.

Cieľom jej účinkovania je a bude navždy výchova ľudu na základe kresťanskej mravnosti a jeho vývin na poli kultúrneho a hospodárskeho života. Pri tom nebolo treba starať sa jej o nové prostriedky. Živým slovom a na písme, nariadeniami a radami poskytnutými širokým vrstvám všeobecnosti a jednotlivcom, sošitmi, poučnými naukobežmi, letákmi a shromaždeniami, kresťanské základné zásady, láskou k ľudu nasiaknuté myšlienky a produktívne nauky, rozširovala medzi millionami ľudu. Výsledkom toho ale bolo, že upevnily sa organizácie a utvorené boly nepočtené nové. Členovia jej nápadnd zmöhli sa nielen počtom, lež vynikajú spolu i nezkladnou ku nej oddanosťou, sbehlou vo verejnom živote a socialným smýšľaním, zrejme svedectvo vydávajú s týmto o v každom ohľade úspešnom pokračovaní a blahonosnom účinkovaní Katolíckej Ludovej Jednoty.

O v úspechoch mimoriadne peknom, ačpráve veľkej práce roku, svedčia nasledujúce číslce a predstavujú spolu tak mieru ako aj výsledky mnohostrannej účinnosti, akú k duševnému a hmotnému blahu kresťanského ľudu, prevádzala Katolícka Ludová Jednota.

Počot členov. Katolícka Ludová Jednota snáži sa poučovať a vychovávať najširšie vrstvy kresťanského obyvateľstva, preto aj tieto vrstvy hľadí sdrúžiť a vtiahnúť do kultúrnej jej organizácie. Na toto obrátená je najväčšia čiastka jej neustálej práce. Bežiaci rok je štvrtý jej organizovania a v tomto roku do 1. októbra v ústrednej kancelárii 279.330 členov prihlásilo

sa ku Katolíckej Ludovej Jednote. S 240 942 členami predošlého roku *znamená to prírast 38.382 členov.* Počet nových členov je ale väčší ako tento absolútny prírast, bo z lanajšieho počtu členov, odtiahnuť možno 5 percentov odpadku, ktorý nastal následkom odumretia, odcestovania a z iných príčin. Tento odpad čini asi 12.000, následkom čoho prírast nových členov vziať sa môže na 50.000.

Členovia dľa materinskej reči delia sa nasledovne:

Maďarov	je	155.010	} 279.350
Nemcov	«	66.105	
Slovákov	«	52.425	
Horvátov	}	« 3.210	
Bunevácov			
Rusínov	«	2.570	

Počet členov rusinskej materinskej reči po prvé uvádzame v tomto roku. Na území munkáckeho biskupstva totiž, v tomto roku začala sa organizácia Jednoty a oprávňuje ku najpeknajším výhľadom.

Zvlášte vyzdvihnúť treba prírast členov slovenskej materinskej reči. Bo kým v lanajšom roku ku Katolíckej Jednote prihlásilo sa 39.000 Slovákov v tomto roku, mohútny tábor kresťanský spočíta už 52.425 bojovníkov slovenského jazyka, *teda o 13 000 viacej ako vlni.*

Podelenie členov. Katolícka Jednota čo deň tým viacej dosahuje ten vznešený cieľ, že organizácie svoje utvora v prvom rade po všetkých tých miestach, kde vo väčšine spolu žijú katolíci. Pritomne má ona členov v 3394 obciach. V predošlom roku vo 64 obciach spočítala členov. Nové organizácie utvorené sú teda v 330 obciach. V 2679 obciach má na základe stanov utvorené s miestnou správou a vodcami skupenín opatrené a aspoň 20 členov spočítajúce organizácie, *o 296 viacej ako v minulom roku.* V 712 obciach nachodí sa menej ako 20 členov. V jednej čiastke obcí po všetkých stranách pokračuje sa v utvorení organizácií.

Práca organizácie. Mimoriadne výsledky tieto pripísať treba tej organizačnej práci, ktorú Katolícka Ludová Jednota cez celý rok neustále prevádzala, zväčša vlastnou silou. Kým roku 1910. rečníci stredišťa súčasťnili sa v 320 shromaždeniach, zatým roku 1911. tajomníci stredišťa Jednoty agitovali v 725 shromažde-

niach. Pri organizovaní nasledovali sme ten systém, že na území jednotlivých stolíc a čiastok krajiny zaplňovali sme predchádzajúce tam medzery a pokúsili sme bez výnimky v každej fare utvoriť našu organizáciu. Tohto smeru agitácie prevádzali sme v stoliciach: Orava, Abauj, Tekov, Baranya, Bereg, Fehér, Hajdu, Heves, Krassó-Szörény, Liptov, Máramaros, Nógrád, Nitra, Szepes, Trenčín, Temes, Torontál, Turóc, Vas, Veszprém, Ugocsa, Ung, Zala. Stolické porady, zčiasťky cieľom podniknutia organizovania, zčiasťky k ustáleniu pracovného programu vydržovali sme v stoliciach: Hajdu, Hont, Bereg, Ugocsa, Ung, Veszprém, Győr, Trenčín a Orava. Okrem organizovania dľa vopredne ustáleného programu, stredišťe, rozumie sa, snázilo sa s odpovedať všetkým požiadavkám, s akým z ktorejkoľvek strany obrátili sa k nemu cieľom utvorenia nových organizácií.

Vyučujúca práca: Katolícka Ludová Jednota vo vyučujúcej práci jej snázila sa byť tak mnohostrannou, ako mnohostranné sú potrebnosti nášeho ľudu. Sošity, kalendáre a prednášky naše rozprestieraly sa na otázky obrany viery, obrany práv ľudu, hospodárske a spolkové. Stredišťe snázilo sa tiež ta účinkovať, aby ľud z času na čas vydržoval shromaždenia. Týmto cieľom v mesiacoch: november, december, január, februar, marec k vydrživaní prednášok istého oboru, stredišťe vyznačilo nielen jednu-dve nedele, lež všetkým miestnym správcom poslalo aj úpravy a vypracované predmety ku prednáškam. Takýmto spôsobom dosiahlo sa, že jedna nedela venovaná bola k vyučovaniu v spolkových záležitostiach, v druhú nedelu počal sa ľud vo veciach poľnohospodárskych, v tretiu nedelu rokovalo sa o záujmoch priemyselných, v štvrtú nedelu pojednávalo sa o katolíckych verejných záležitostiach a v piatu nedelu pozornosť katolíckych občanov po celej krajine obracala sa na katolícku tlač, Organizácie naše vydrživaly ďalej shromaždenia proti zvýšeniu poplatkov od dedičstva, proti prechmatom kresťanstvu nepriateľským, proti nápadom na katolícké školy a v záujme rozširovania Katolíckej Ludovej Jednoty. K vyučovaniu členov a k pretriasaniu vznikajúcich aktuálnych otázok shromaždenia a porady vydržované bóly, prisne rátajúc, počtom najmenej 10 tisíc.

K poučeniu členov nemálo prispely i *naukobehy*. Takéto vydržiavané boli 2 o vedení knih a 3 o prevádzaní hospodárstva.

Tlačivo. Ako členovskú príslušnosť, Katolícka Ludová Jednota v minulom roku vydala 2,591.000 sošitov a kalendárov. Rôzneho obsahu letákov a tlačíva rozšírila 1,210.000 výtiskov. Katolícka Ludová Jednota v minulom roku vydala teda tlačíva 3,601.000 výtiskov; tieto číslice dokumentujú najzrejmej, že medzi všetkými kultúrnymi spolkami celej krajiny na prvom mieste stojí Katolícka Ludová Jednota.

Ústredná správa. V obrovských rozmeroch rozsiahlej organizácie správa len neustálou, vytrvalou prácou sodpovedať vedela rôznym požiadavkam od nej očakávaným. Všetky záležitosti najväčšej tejto organizácie v krajine, riadia a spravujú zčiasťky predseda a dvaja podpredsedovia, hlavný správca, hlavný tajomník, fiškál, 12 členov spravujúcej rady, zčiasťky uzavretia vynášajúce koporácie správy, ktorých nariadenia a výroky prevádza *Ústredná Kancellária*. Táto pritomne zamestnáva 14 duševných a 13 ručných pracovníkov. Počet na písme vybavených rôznych záležitostí obnášal 45.297. Dľa rozličnosti prevzatých povinností a oproti Jednote zdvihnutých požiadavok, *Ústredná Kancellária* pozostáva z viacej tried.

Ludová Kancellária podtrieda *Ústrednej Kancellárie* a patrí ku nej obrana práv, ktorú v rôznych pravotných a mimoriadnych záležitostiach členom svojim bezplatne poskytuje radou a sodpovednou upravou. V *Ludovej Kancellárii* päť stále zamestnaných pravotárov, podporuje zo 14 členov zostavený právny výbor. Právoobranná organizácia rozprestiera sa po celej krajine, nakoľko v 131 obciach 181 (r. 1910. 159) pravotárov členom našim poskytuje rady v pravotných záležitostiach. *Ludová kancellária* v *Budapešti* bežiacého roku odbavila 12.027 zadaných prosb v pravotných záležitostiach (r. 1910. 8394). Z týchto osobne uchádzajúcim sa dala radu v 1856 (r. 1910, v 1352) pádoch, U rozličných vrchností zakročila v 2841 (r. 1910. v 2103) právnych záležitostiach. *Vidieckí splnomocnení pravotári Katolíckej Ludovej Jednoty* členom našim právnou radu dali v 14.210 (roku 1910. v 10.215) pádoch.

Hospodárska trieda vybavila 5130 záleži-

stostí. Učinkovanie tejto triedy smerovalo zvlášte na rozširovanie odborných hospodárskych znalostí cestou sošitov, kalendárov a naukobehov. Včas potreby zakročila i v hmotných záležitostiach.

Stav pokladnice. Dľa výkazu počty zkúmajúceho výboru do 6. októbra b. r. príjmov bolo: 271.558.01 korún, výdavkov 179.040 korún. Súvaha ako podstatok činí teda 92.517.66 korún. Z tohoto ale treba zaokryť tlačové trovy za kalendár a dvojmesačné vydavky na osobníctvo.

Výšuvodené číslice predstavujú behom jedného roka prevedenú prácu *Katolíckej Ludovej Jednoty* a dosiahle veľké jej úspechy. O mnoho významnejšie a nekonečne väčšej hodnoty ako toto je ale v srdciach *ludu* prevedená zmena ducha v hlavách veľa stotisícov rozžatá iskra osvety vzbudené a pestované smýšľanie kresťanské a náklonnosť k dobrému. Toto ale je našim hlavným cieľom, všetko ostatné sú len prostriedky, ktoré k tomuto vedú. Tento cieľ však nemožno dosiahnuť bez sodpovedných prostriedkov a preto *Katolícka Ludová Jednota* posial nasledovaným spôsobom aj napozatým a na vždy slúžiť bude *ludu*, vlasti a katolicizmu.

Štátny rozpočet.

Ladislav Lukács je šafárom pokladnice *krajinskej*. On je našim financministrom. On zdvíha porcie a on otvára «nové dôchodkové» pramene. Nenie teda maličkosťou tak zostaviť *krajinský* rozpočet, aby v ňom zaokryté boli všetky potreby *krajinskej*, ináč rečeno, aby nebol žiaden deficit, ba naopak: zvyšok. A náš financminister je taký majster, že vie vykázat zvyšok, prečo ho aj strana *mungov* oslavovala.

Dňa 12. októbra predostrel snemu financminister *krajinský* rozpočet a referoval *krajine*, čo a ako šafári s jej majetkom. Koľko príjmov a výdavkov mať bude *krajina* na budúci rok. Sú to čísla veľké, čísla ohromné. Dát a rubrik je tolko, že to učiní hrubú knihu.

Pozrimeže do týchto dát, aby sme vedeli, koľko potrebuje naša *krajina* na rok 1912, aby sa udržať mohla? Je to veru veľa. Vyše tisícosemsto millionov korún, teda blizo dvoch milliardov. Je to tak ohromná summa, že človek ani predstaviť si nevie, koľko je to peňazí. A

pán finanční minister musí ich sobrat' ku zaokrytiu krajinských potrieb, bo ináč nastane deficit, čo ukazuje na plané hospodárenie.

Držíme teda už pri dvoch miliardoch. To je veru už priveľa na tak chudobnú, zaostalú a zanedbanú krajinu, aká je naša. Taký rozpočet môže mať Nemecko, Anglicko, alebo Francúzsko, kde je priemysel, obchod vyvinutý a kde hospodári tiež nemusia tak bedáť ako u nás. U nás ale stroviť toľké brozné milióny bez toho, že by sa s tým zvýšil blahobyť obyvateľstva Uhorska, je ozaj luxus, mánotratnosť. U nás obyvatelia platia iba hrozne porcie a za to neobdržia od krajiny iné, iba planú verejnú správu, drahé pravosudie, neludských stoličiarov, brutálne násilie, žandárov a podobné veci, ktoré iba rozčuľujú a rozhorčujú itak ubiednených obyvateľov Uhorska.

Vzdor toho, že v Uhorsku aj v hmotnom ohľade panujú neblahé pomery, totižto drahota, zlé úrody, vystahovanie, plané zárobky, nevyvinutý priemysel a obchod — finanční minister predsa na budúci rok potešil krajinu takým rozpočtom, že sa zhrozíme nad nim.

A ako že mieni sinkassovať tie ohromné milióny, ktoré potrebné sú ku zaokrytiu krajinských potrieb? Zamýšľa on to tak urobiť, že zvýši priamu daň o 8 a štvrt miliónov. Z potravných daní (rozumej pri tom i liehovú nápoje) mieni o 21 miliónov, z doháňu o 21¹/₄ miliónov, zo železníc o 22 miliónov korún viac sinkassovať ako tohoto roku. Nepovýši teda dôchodky krajiny takým spôsobom, aby to obyvatelia na svojom vačku necitili, lež zvýši cenu tých potravných článkov, bez ktorých sa ani najchudobnejší obyvateľ zaobeisť nemôže. Hľa, takto hospodári náš finanční minister. Takto mieni udržať rovnováhu, súvahu rozpčtu. A podarilo sa mu to čo len na papieri a na oko. Neni deficit, ba je zvyšok. Hľa, takýto kunštár je náš finanční minister. Vie on popredku, že na rok o koľko bude mať krajina viac príjmov ako mala tohoto roku. Tu ale vkĺzla sa malá chyba do rozpočtu finanční ministra, On neráta na nehody, ktoré stihnúť môžu krajinu, pre ktoré potom ubúdnú príjmy obyvateľov. Môžu byť pôvodne požiare, dúle a podobné nešťastia, ktoré až veľmi týkajú sa dôchodkov obyvateľov. Vopred vyukážať veľké príjmy, ktoré sú dnes ešte u

Boha, je veľmi ľahko. To je iba slepenie očí Finanční minister nech neráta na to, čo ešte len bude, lež nech pre ľud robotný otvorí nové pramene dôchodkové. Keď už odaní obyvateľstvo, nech mu aj poskytne spôsobu, aby znášať mohol naň vyrubené tarchy, aby tu svoju výživu našiel ten uhorský obyvateľ, ktorého až do poslednej kože derú a aby nemusel utekať von z krajiny.

To predsa nenie maličkosť, že u nás z krajinského rozpočtu na každého jedného obyvateľa sto korún dane padne, teda o 40 korún viacej ako pred desiatimi rokmi.

Pán finanční minister povedal vlni v krajinskom sneme, že sme už dosiahli najvyšší stupeň výdavkov, že vraj nesmieme na ľud uvažovať nové tarchy. Nuž a čo robí pán finanční minister! Na rok 1912. uvažuje na ľud o 160 miliónov viac výdavkov, ako tohoto roku. Je to gazdovanie? Je to ulavenie tiarch robotného ľudu? Prečo v Anglicku vyniesli progressívnu daň, t. j. aby bohatí kapitalisti znašali porcie primerane k ich majetku a dôchodku, ľud chudobný však aby len ľavne bol odaneny. U nás je to opačno. Veľkostatkári platia od jocha iba korunu, kdežto malý roľník 4—6 korún. Burziani, ktorí s miliónami manipuluju, sotva platia voláku daň, malý remeselník ale za pár týždňov aby iba na daň pracoval.

Hľa, takto sa stará vláda o malé ekzistencie! Ja preto povedám, že Lukácsov Štátny rozpočet nenie iné, iba hrozný švindiel. Finanční minister svetu oči slepí, že Uhorsko dvatisíc miliónov upotrebí k blahobytu obyvateľov, kdežto väčšina obyvateľov nemá istého chleba.

Ondrej Hladký.

Z Oravy.

Tak sa nám pozdáva, že náš Ferko Skyčák chystá sa ku volákemu prekvapeniu. Má to byť jeden politický skok z národnárskej stránky na liberálnu. Aspoň to sa dá vyzrozumieť z jeho článku, ktorý v záujme vojenských predloh v L. N. uverejnil pod svojim menom. Skyčák toto píše: «Hotoví s ne korune odhlasovať vojenské predlohy a takto učiniť odporúčam aj slovenskému ľudu.»

No, pravda, čundne zneje tento rozkaz a

táto štedrosť z úst Skyčákových? On dakedy s tým chodil po svojom okrese, že vláde nedá nič. V programnej reči sľuboval Ferko Skyčák, že bojovať bude proti novým farchám a hľa, včulka jednoducho odhlasuje vláde ohromné milliony na vojsko a prispeje k tomu, aby sme my chudobní Slováci väčšie farchy znášali. Je to dôslednosť? Je to ludomilstvo? Je to hájenie chudobného ľudu?

Skyčákovi je ľahko! Má obchod, ktorý donáša mu veľký osoh. Má poslanecký plat. Je viacnásobným účastinárom. Je bankdirektorom pri viacerých peňažných ústavoch, teda má z čoho platiť i na vojsko. Odkiaľ ale vezmeme my, jeho voličia? Skyčák najlepšie by mal vedieť, jak biedne žijeme.

Musí to mať svoju príčinu, že Skyčák ostal vláde oddaným. Zdarma to neide. Nás to veľmi prekvapilo, že ho napadla taká vlastenecká veľkodušnosť, bo veď opravdoví národnári nie sú za povýšenie vojenských výdavkov. Tito držia s opozíciou. Skyčák však na úkor jeho súdruhov, vrhne sa pred Hédervárom na kolena a hovorí: «Pane minister neobšrúkujem. Ja odhlasujem vojenské predlohy.»

Hľa, bývalý, ľudový tribún, ako si hľadá zásluhy u vlády! Ako si chce ablegátstvo poistiť! Myslím, naučia sa voličia okresu bobrovskeho, že kto bol Ferko Skyčák a čím ostal?

Oravec.

Oškodení vystaľovalci.

Neustále upozorňujeme ľud, oby neopúšťal svoje rodisko, nehladal spásu v Amerike. Robíme to aj prítomne, výlučne v záujme ubiedeného ľudu, keď nepodvratnými udajmi dokazujeme, že našich ubohých vystaľovalcov ženú do nešťastia nielen agenti loďných spoločností, ktorí ich zvädzajú ku vystaľovaniu do Ameriky, ale ich zkazou sú aj tí americkí bankári, ktorí ich pripravujú o možne zarobené a ťažko usporené groše.

Medzi našimi vystaľovalcami sotva by sme našli niekoľkých, ktorí by nepoznali bankára Petra V. Vovnianeka v Pittsburgu. Rovnianka pred šestadväsiatimi rokmi ako klerika pre neporiadne držanie boli vyhodili z ostrihomského seminára. Rovnianek sa nato sobral do Ame-

riky a tam sa dal do známosti so slovenskými vystaľovalcami. Zpočiatku sa živil z toho, že vystaľovalcom písal listy pre ich rodiny do starého kraja. Potom im usporené peniaze posielal domov, predával im šifkarty, začal vydávať noviny, otvoril si banku a založil pohravný spolok pre podporu vdov a sirôt vystaľovalcov. Rovnianek vedel budiť dôveru naproti sebe, slovenskí vystaľovalci takmer celé spojenie s ich rodinami naňho sverili, čo on znamenite vedel využiť. Toto sa ukazovalo v tom, že Rovnianek začal žiť veľmi panský život, kupoval farmy, domy, rozvážal sa na automobiloch a keď sa kto opovážil byť zvedavým, že odkiaľ Rovnianek toľké tisíce berie, toho v novinách do blata strhal a aby pochybnosť zahnal už v zárodku, to pohravnému spolku, na kostol alebo školu, ktorú si vystaľovalci stavali, niečo obetoval. Do svojich peňažných gšeftov vtiahol aj turč.-sv.-martinskú hanku Tatru, ktorá tunajším rodinám vyplácala tie summy, ktoré ich v Amerike zarábajúci členovia složili v Rovniankových bankách, aby im boly do starého kraja poslané.

Ale krčah chodí dotiaľ do studne, kým sa nezabije, hovorí naše porekadlo. Nedôvera proti Rovniankovi predsa len rástla, jeho manipulácia v Nár. Slov. Spolku s podporami vdov a sirôt stávala sa čo diaľ podozrivou a jeho bankové gšefty vyzvaly aj pozornosť vrchnosti. Konečne americká vrchnosť bola zvedavá na gšefty Rovniankove a aj správcovia pohravného spolku ťahali Rovnianka na otázku ohľadom tých peňazí, ktoré mal spolok u Rovnianka uložené. Ale vtedy už bolo pozde, Vyšly na svetlo špatné veci. Vrchnostenské pokračovanie zistilo, že Rovnianek je dlžen stránkam, od ktorých pobral vklady, Slov. Spolku, rozličným bankám všetko spolu štyri milliony a dvestopäťdesiat tisíc korún a na zaokrytie tejto obrovskej podlžnosti má majetku všetkého spolu len 750.000 korún, tak že nezaokryté ostáva poltrefa milliona korún. Banka Tatra hľadá na Rovniankovi 1 milión a 375.000 korún. ostávajúce dva milliony ale hľadájú na ňom úbohí slovenskí vystaľovalci a ich pohravný spolok, ktorí nesvedomiťému bankárovi sverili svoje dolláre.

Americká vrchnosť zavrela banky Rovniankove a keď zpeňazí to, čo u Rovnianka ku

zpeňažení našla, v pomere požiadaviek stránkam rozdelí. Správa Nár. Slov. Spolku pohrabného svolala konvenciu, na ktorej vzhľadom na to, že Rovnianek Spolok a jeho údov o veľké peniaze oškodil, použila poriadky stanov spolkových, ktoré sa pofahujú na defraudantov a Petra V. Rovnianka pozbavili hodnosti čestného predsedu v Nár. Slov. Spolku, pohnali ho pred spolkový súd a vyzvali ho, *aby vrátil čestný diplom a odznak Spolku.*

Pravda, touto morálnou smrťou nesvedomitého bankára, redaktora, agitátora úbohým vysťahovalcom, vdovám a sirotám slovenským nenahradí sa ani haliera z tých krvopotne zarobených groší, o ktoré ich Rovnianek s jeho kompanmi priviedol. Z toho nešťastia, do ktorého ich Rovnianek uvrhol, ostalo im len jedno poučenie a to je to, aby nikdy nesadali na lep takým ľuďom, ako bol Rovnianek, ktorý i slovom i písmom v novinách neprestajne špintal na uhorské pomery, na našu uhorskú krajinu. Lebo ako teraz vidno, robil to len preto, aby odvracal pozornosť od svojej briešnej manipulácie s peniazmi poľutovania hodných vysťahovalcov. Je to síce poučenie drahé, ale daj Bože, aby bolo osožné a aby ľud slovenský konečne nasledoval úprimné rady a upozornenia «Kresťana».

Kresťanská ľudová strana za stavitelské robotníctvo.

V Budapešti stavajú od jedného času v hrozitánskych rozmeroch veľké domy a prenájomné paláce, bez toho, že by čo v najmenej miere starali sa o bezpečnosť života pracujúceho robotníctva. Následkom toho pri stavbách stávajú sa skoro každý deň hrozné nešťastia, pričom nejedon stavitelský robotník prichádza o život a mnohí bývajú ranení a ožobráčení. Takéto nešťastie prihodilo sa i minulý týždeň a naskutku usmrtení boli dvaja robotníci a dvadsiati ťažko ranení.

Jakub Steiner židovský sklepník je majiteľom toho domu na päť poschodia, pri ktorom sa to nešťastie stalo. Pri tomto stavaní zrútilo sa ohromné lešenie a vysoké brvná, dosky, hrady a tehly pochovaly ubohých robotníkov. Ponevác ako sa zdá, patričné vrchnosti lahostajne dívajú

sa na takéto ľahkomyselné stavenie domov a podobné nešťastia v hlavnom meste často sa opakujú, kresťanská ľudová strana v záujme stavitelského robotníctva ujala sa tejto záležitosti a predostrela ju krajinskému zákonodarstvu.

Karol *Huszár*, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany okresu šárvárskeho interpelloval ministerpredsedu grófa Khuena Héderváryho, ako ministra vnútorných záležitostí a poukázal na to, že tieto nešťastia v prvom rade zapričínajú vrchnosti, ktoré na stavby nedozerajú a a tým prehrešujú sa proti ich povinnosti, Nedozerajú ani na material, ani na spôsob budovania. Uviedol viacej pádov, ktoré najnovšie udaly sa pri budovaní domov a na ministra vnútra a obchodu upravit nasledujúcu interpeláciu :

Má-li o tom vedomosť vláda, že 13. októbra v Budapešti na Rákócziho námestí pod číslom 15. pri budovaní domu zrútilo sa lešenie, z ktorej príležitosti dvaja robotníci prišli o život, desiaty boli ťažko a desiaty ľahšie ranení.

Postarala-li sa hneď o to vláda, aby v tejto záležitosti fiškálát, policajný kapitán a riadní inženeri bezodkladne zaviedli najprisnejšie vyšetrovanie?

Kto je zodpovedný za túto hroznú nedbanlivosť?

Náklonná je-li vláda tie nedbanlivé úradné medzítka, ktoré dozorovanie tak nesvedomite zanedbali, k ustáleniu príkladu pre druhých, trestat čo najprisnej?

Má-li vláda známosť o tom, že pri budovaní domov v Budapešti behom trinásť mesiacov udalo sa sedemnášť smrteľných pádov a že päťdesiat robotníkov ťažko bolo ranených?

Čo zamýšľa podujať vláda, aby toto **hromadné vraždenie** robotníctva zahatené bolo?

Náklonná je vláda v záujme stavitelského robotníctva v jednotajnom nebezpečenstve života sa nachodiaceho, zákony o ochrane robotníctva čo najprisnej prevádzat, k tomu potrebné úradné medzítka vymenovať a jestvujúce stavitelské pravidlá higienickým nárokom robotníkov a obyvateľov zodpovedne revidovať.

Gróf *Khuen-Héderváry* ministerpredseda ako minister vnútorných záležitostí, presne odpovedal na interpelláciu a osvedčil sa, že v spome-

nutej záležitosti nariadí čo najprísnejšie vyšetrovanie a s polu naloží mestu, aby pri staviateľských prácach, skrže k tomu povolané mezdítka prevádzalo svedomité dozorovanie. Pri tom ešte i zákonnými nariadeniami porobené budú poriadky, aby podobné nešťastia v budúcnosti prekazené byly.

V záujme staviteľského robotníctva, takto pracuje kresťanská ľudová strana.

POLITICKE CHYRY.

Porada kresťanskej ľudovej strany snemovej.

Kresťanská ľudová strana snemová v útorok 17. októbra držala poradu vo vlastnom kruhu. Porade predsedal skutočný vnútorný tajný radca, bývalý minister okolo osobnosti kráľa, predseda strany gróf Aladár Zichy. Zápisnicu viedol krajinský vyslanec okresu šárvárskeho Karol Huszár. Kresťanska ľudová strana snemová pojednávala v prvom rade o politickom rozporení a ohľadom na parlamentárne násilienstvá, akými vyhrážajú sa liberáli, jednohlasne uzavrela, že proti attentátom, namiereným proti zákonom a pravidlám snemovne, všemožným zákonným spôsobom bojovať bude v záujme obrany krajinskej ústavy. Porada za tým rokovala o vnútorných záležitostiach strany a prijala viacerých za vonkajších členov.

K politickému rozporeníu.

V politickom rozporeníu neudalo sa značnej zmeny. Pokusy na zavedenie mieru medzi politickými stránkami nevedly k prajnému výsledku. Opozícia obštrkuje ďalej a mungovia hlasujú v každom zasadnutí. Gróf Štefan Tisza držal síce veľkú reč v Arade, odprovadilo ho ta množstvo liberálnych vyslancov, bola aj veľká hostina, mungovia oslavovali ich vodcu, aký im je Tisza, celé jeho hulakanie na predošlú koalíciu a terajšiu opozíciu ale neosožilo a ani neškodilo žiadnej politickej stránke. V Uhorsku totiž celý svet náležite zná Tiszu. Nový minister obchodu Ladislav Beöthy v pondelok 23. októbra zložil prísahu do rúk jeho veličenstva kráľa vo viedeňskom burgu. Pri skladaní prísahy prítomný bol aj ministerpredseda gróf Khuen-Héderváry, ktorého za tým jeho veličen-

stvo kráľ prijal vo zvláštnom výsluchu. Od tohoto výsluchu mnoho očakávajú liberáli. Len aby sa nezklamali!

Účtovanie vyslanca.

Štefan Haller krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany okresu Lövvö, hlavný tajomník Katolíckej ľudovej Jednoty v nedeľu 22. októbra účtoval vo viacerých obciach svojho okresu. Voličia privítali ho všade slávnostne a s mimoriadnou oduševnenosťou vyslovili mu nezkladnú dôveru a oddanosť i v budúcnosti.

Zo snemovne.

V krajinskej snemovni vyslancov v piatok 20. októbra proti predlohe o zbrannej moci, cez dve hodiny rečnil krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany Karol Huszár. Rečník za všestrannej pozornosti označil vopred stanovisko kresťanskej ľudovej strany, keď sa vyslovil, že táto politická strana posiaľ neupotrebila zbraň obštrukcie, keby ale predlohu o vojenskej reforme v sneme prehnaf chceli nezákonným spôsobom a násilienstvami, kresťanská ľudová strana bude prvá, ktorá s celou odhodlanosťou vystúpi ku obrane krajinskej ústavy. Do podrobná rozložil návrh o vojenskej reforme, pri čom nemilosrdne šľahal vládu a ku koncu chcel rečníť aj o volebnom práve, to mu ale nedovolili nastrašení liberáli, Rečníkovi mnohí vyslovili blahoželanania.

Z CUDZOZEMSKA.

Taliano-turecká vojna. Z Tripolisu turecké časopisy prinášajú zprávy o ďalších srážkach s Talianmi a s veľkou nádejou píšu o dosavádnom bránení sa tureckého vojska. Ako minister vojny oznamuje, Taliani nemôžu vysadnúť na breh, lebo Turci ich v tom prekážajú. Talianke čaty udajne utrpely veľké ztraty. Turci, ktorých podporujú i z vnútra Tripolisu prichodiace domorodé čaty, chcú napadnúť Tripolis. Početné domorodé kmeny hlásajú proti Talianom svätú vojnu. Oproti tureckým zpravám rímske telegramy oznamujú, že položenie v Tripolisi je vraj nezmenené. Toto ale sotva bude tak, čo najlepšie dokazuje to, že Taliani vystrojili do Tripolisu aj druhý expedicionálny

vojenský sbor a že idú rozmnožiť svoju flottu so 40 torpedovými loďami. Výhlady na pokojné riešenie taliansko-tureckého konfliktu sa takmer cele zmarily. Kolujú chýry, že Turecko jediný základ dohodnutia v tom vidí, jestli Taliansko uzná suverenitu tureckého sultána v Tripolisi. O tomto však Taliansko ani počuť nechce. Vo vojne bude sa teda pokračovať.

Revolúcia v Číne (Chíne). Čínska vláda hromadne posielala vojsko na územie povstania. Ako z Pekingu oznamujú, do južných provincií dovedna 24 000 vojakov išlo proti povstalcovi. Jedna časť vojska už aj prišla na ohrožované miesta a udajne už aj začala obíjať Vučang, hlavné miesto povstalcov. Vojsku velí sám minister vojny. Dľa chýrov, susedné provincie sa ešte nepripojily ku revolucionárom a preto vláda úfa, že povstanie čoskoro potlačí, čo je ale otázné. Povstalci majú 14 kanónov a aj telegraf je v ich rukách. Mesto Hankau je úplne osihotené. Čínske válečné lode prv, než začnú bombardovať mesto, upovedomia o tom obyvateľstvo, aby sa cudzinci mohli zachrániť. Arsenál v meste Hankau je v rukách povstalcov a s dvojnásobnou silou pracuje, aby pre revolucionárov mohol denne 25 000 patrónov shotoviť. Novšie prišiel chýr, že Rusko udajne vyzvalo Spojené Štáty Severo-americké, aby akožto dve v Číne najlepšie zainteresované mocnosti porobili kroky ku ochráneniu svojich záujmov. NemECKO vysadilo už na breh svojich matrózov.

BESEDNICA.

Dvaja bratia Sivoňovci.

Odmenou vyznačená rozprávka.

Napísal: Ondrej Kriston.

Hľadanie pravdy.

V druhý deň ráno napadla zvláštna myšlienka Jankovi Sivoňovi. Veľmi by bol rád vedel, či ten pán z Pešti, ktorý tak pekne rečnil na Stehlikovom námestí, je ozaj taký úprimný priateľ chudobného ľudu? Miluje li tak chudobného človeka, ako to rečnil? A potom, keď sa tak ponosuje na pánov, že neradi pracujú, po-

hodne si žijú, nuž akože nažíva on? Prefahuje-li sa veľmi prácou?

Kúpil jednu zavretú dopisnicu, adresoval ju Pavlovi Malatinskému do Stehlikova. O to prosil v nej Malinského: «Urobte mi, pán Majster, k vôli a odpište mi, ale hneď, meno toho pána, ktorý minulú nedelu tak oduševnene rečnil na stehlikovskom námestí. Kde býva v Pešti, v ktorej ulici, pod ktorým číslom domu? Budem mať prácu v hlavnom meste, nuž ho vyhľadám.»

Hej, ale sa zaradoval Pavol Malinský tejto dopisnici! Lebo však vyrozumel z riadkov, že hľa i Janka Sivoňa podmanilo socialistické učenie. S veľkou rýchlosťou napísal odpoveď, «že toho nášho súdruha takto a takto volajú a býva v Pešti, v tejto a v tejto ulici, pod týmto a týmto číslom domu. Nech žije svet spasiaca socialdemokracia! — písal na konci Malinský — lebo pravda musí zvíťaziť.

Janko Sivoň usmial sa pri čítaní posledných riadkov, potom ale dobre skryl pismo. Rozhodnul sa, že ponač minulého roku v deň svätého Stefana itak nestihol si obzrieť basiliku a poľnohospodárske múzeum, nuž odcestuje do Pešti. Nehovoril o tom ešte nikomu. Volakotý deň dostavil sa zase do fary. Na fúriku pred sebou viezol mericu jačmeňa. Zjednali sa, farár vyplatil jačmeň, Janko však, vykrútiac si vo dve strany fúzy, ozval sa:

— Prosim ponížene velebného pána farára, ja tak myslím, že predsa len jesto veľa pravdy v tom, čo socialdemokrati chcú. Čo ozaj mienite o tom, pán farár?

— Tak sa nazdám, synku, i ja, že veru je v tom mnoho pravdy. Po tejto namáhať sa je povinnosťou každého dobromyselného človeka. Socialisti dobre chcú tým, že usilujú sa zlepšiť osud ľudu, žiadajú bezplatné vyučovanie, opatrovanie nemocných, spravodnosť medzi pracujúcim a prácu dávajúcim... Toto sú všetko také veci, ktoré by som i ja veľmi chcel. Ačkoľvek som celkom iný človek, jako tí, čo sa za socialdemokratov vyhlasujú.

— V tom veľmi, veľmi chybia, že *jako, na jaký spôsob* chcú všetko dosiahnuť. Všetko všeličoho i ja bych rád premenil, i na tom som, na koľko len stačím, Lež či to tak začať, že vyrvem druhému chlieb z ruky? Mám mu odobrať jeho vlastný majetok?

— No tak poriadny človek nemôže začať — domnieva sa Janko.

— A však veru mnoho všeličo malo by sa premeniť!

— A čím skôr, tým by bolo lepšie.

— Nuž ja tak myslím, ako gróf Štefan Széchenyi, «najväčší Maďar», «že len v nás je chyba! Nehľadajme ju vždy u druhých! Ale spolu i sila vzkriesenia.» Keď je v nás chyba, naprame ju. Polepšime sa. Keď každý jednotlivý človek bude dobrým, statočným, keď zadosť učini svojim povinnosťam, vtedy napravi sa i celý terajší stav sveta. Z plných klasov bude ťažký snop,

Turecký pohrüb.

ktorý dá hojnú požehnanie. Z dobrých ľudí bude dobrá spoločnosť, blažená krajina. A dobrota len z lásky kľučí. Môže to byť dobré dieťa, ktoré si nectí, nemiluje rodičov? Odpovedaj mi na toto, Janko!

— No, to už ani dieťaťom nepomenujem. Naničhodný papľuch je také dieťa!

— Vidiš, Janko, všetci ľudia sú dieťa Božie, ktorého my v modlitbe Otcom našim menujeme. A predsa

koľko «naničhodných papľuchov» je medzi ľuďmi, ktorí Otca nebeského nemilujú, nectia, jedným slovom: nie sú nábožní ľudia. Keby každý človek čil s úprimným srdcom dobrotivého nebeského Otca, vtedy i ostatných ľudí by tak miloval, jako svojich bratov. Jako celkom iný obraz by mal vtedy tento rozštvaný svet! Avšak kde niet opravdivej detinskej lásky, tam niet ani opravdivého bratského citu. Tam sa len ustavične vadia, ručia o košťal. Tak je u socialistov. Tak chcú oni premeniť svet, jako by pozostával len z chleba, zo zeme. z peňazí, jedným slovom: z hmoty. Jako by sme nemali ani citlivého srdca, ktoré milovať, radovať sa, boľť vie — len telo, ktoré bez duše je len hmota. Veď viera chce *dušu, srdce* blaženými učiniť. Preto sa chovajú socialisti s takou nesmierlivou nenávisťou proti cirkve. Mnohokrát zatajú túto nenávisť a častokrát zase hlučne ju rozhlasujú. Jedon z ich vodcov na príklad hlásal v Pešti, že nebude dotiaľ poriadok na zemi, kým sa nezvalí nebeský palác Boží. — Baranec s vlkom sa nikdy nesnesie. Preto sú oni sprisahani nepriatelja cirkve, lebo ona stojí v ceste ich zkažonosnému počínaniu. Jedon najhlavnejší socialistický apoštol, Bebel, netajil sa tým, že «kresťanstvo a socializmus tak stoja proti sebe, jako oheň a voda.» Preto sa tak hnevajú na kňazov. Preto kydajú na nás tolko hany. Hej, ale kto druhého osočuje, nech obzre dobre sám seba!

(Pokračovanie nasleduje.)

CHYRNÍK.

Sňatok v panovníckej rodine. V sobotu 21. októbra predpoludním o pol 12. hodine za prítomnosti jeho veličenstva kráľa v kaplne schwarzauského kaštiela do stavu manželského stúpil arciknieža nádejný dedič trónu Karol Franc Jozef s Zitou, kráľovskou kňažnou bourbon parmanskou. Sobášil ich za veľkých slávností monsignore Bisletti, majordonus svätého otca Pápeža Piusa X. Vo viedeňských dvorných kruhoch sa hovorí, že jeho veličenstvo kráľ apanážu arcikniežata Karola Franca Jozefa z príležitosti jeho sňatku značne povýšil. Arciknieža z rodinného fideikommissa dostane ročne asi 400.000 korún a kňažna Zita, na ktorú spolu aj s jej manželom čakajú veľké repräsentatívne povinnosti. dostane osobite asi 50.000 korún. Mladý manželský pár bude bývať v Česku v kaštieli Brandeis.

Z arcibiskupstva ostrihomského. Kardinál knieža primas Klaudius Vaszary v arcibiskupstve ostrihomskom za cenzorov vymenoval: Jána Bundala farára nadlánskeho a dr. Stefana Rovenszkyho, kaplána radosóckeho.

Z biskupstva nitrianskeho. Štefan Szöllösy, kaplán obce Karaszno poslaný je do Bossány za administrátora v duševných záležitostiach. Štefan Fridrichovszky z Bossány preložený je do obce Karaszno.

Z biskupstva spišského. Osvietený pán biskup spišský, skutočný vnútorný tajný radca dr. Alexander Párvy dňa 7. októbra sviatosť birmovania udeľoval v Lužnej (Liptov).

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie v IX. cirkevnom obežníku svojom uverejňuje pápežský dekret o zmenšení sviatkov a spolu sdeľuje, že jeho sviatosť pápež Pius X. na prosbu kardinála knieža primasa Klaudiusa Vaszaryho dovolil, aby v roku 1912. dľa doterajšieho poriadku všetky sviatky zasvätené boly v Uhorsku. — Na faru Hernádszentiván osvietený pán biskup vypísal súbeh do 20. októbra. Následkom veľavýznamnej reči, ktorú osvietený pán biskup povedal v III. kongresse krajinského patronážu, v najširších vrstvách obecnstva vznikol pohyb, aby porobené boly kroky cieľom zahatenia požívania liehových nápojov. K tomuto cieľu zostavený je výbor, ktorý s touto otázkou zaoberať sa má každý mesiac, ďalej ku prevedeniu tejto chvalitebnej záležitosti po celej krajine vypísaná je odmena 3000 korún a požiadané má byť tak krajinské zákonodarstvo ako aj vláda a jednotlivé stoličné a mestské právomocnosti. Tunajší Mariánský spolok katolíckeho gymnázia praemonštratských kňazov 14. októbra usporiadal peknú slávnosť, z ktorej príležitosti dr. Melchior Takács, praelát praemonštratských kňazov po sv. omši v sprievode peknej reči 40 žiakov prijal do spolku Marianského. — Tunajšie liberálne a židovské noviny dra Engelberta Mázyho, hlavného direktora gymnazialných škôl okresu košického jednotajne napádajú z tej príčiny, že dľa nariadenia ministra výučby zakáže žiakom krom gymnazialných, vstupovať do iných spolkov. Slobodným murárom a voľnomyselníkom sa to pravda nelúbi. Je to ale celkom v poriadku. Kresťansko-socialný spolok peknú vinobrnú zábavu usporiadal 15. októbra. Dom praemonštratských kňazov vo Váradszentmárton, ktorý prázdny stál od r. 1898, zaplnil praemonštratský praelát dr. Melchior Takács a za priora ustanovil ta Imricha Fabiana. Dr. Emil Dillnberger budapešťanský lekár, vo veľkej mestskej dvorane 14. okt. držal prednášku o sanatoriume, ktoré postavené má byť v Košiciach. Košické sanatorium pod protektorátom arcikniežata Jozefa 14. októbra vydržovalo shromaždenie, ktorému predsedal praemonštratský praelát dr. Melchior Takács.

Chýry zo Šariša. Prešov: Bpolok katolíckych tovaryšov 15. októbra vydržieval vinobrnú zábavu, na ktorej súčasťnilo sa početné obecnstvo mesta a okolia. — Výbor stolice šarišskej na železnicu Orló-Podolin odhlasoval 10 tisíc korún podnory. — Následkom choroby lichvy na pysky a kopytá v stolici šarišskej cez pol roka neboly vydržované jarmoky, minsterstvo obchodu dovolilo preto, aby miesto toho 23. októbra

vydržiavaný bol jarmok v Prešove. Ten bol aj vydržiavaný a dohnali naň mnoho lichvy, len že rozná lichva pre nedostatok zelenej krme a ošípané zas pre nedostatok zemiakov (gruľov) dosiahly veľmi nízke ceny. — Na tunajšej evanjelickej akademii v tomto roku veľmi málo žiakov dalo sa zapísať a stalo sa to pre tie škandále, aké minulého roku ztvárili tam voľnomyselníci. — Jozef Szomer z Kiskúnfélegyháza vymenovaný je za profesora na tunajšie gymnázium katolícke. — *Bardijov*: Ako s úprimnou radosťou počúvame. Antona Korányiho opáta-farára a hlavného dekana šárišskej stolice, hodnostára to všestranne vysokováženého, ktorý pri posledných krajiniských voľbách ablegátskym kandidátom bol kresťanskej ľudovej strany a prepadol len následkom násilienstva liberálov a zrady zaslepených mungov, osvietení pán biskup košický predostrel v Ríme. aby vymenovaný bol za pápežského praeláta. — *Giralt*: Tunajšie ľudové školy zatvorené sú pre osýpky. — *Kiskeresztes*: Veľké škody najmä v zemiakoch robia tu divé svine, na žiadosť obce preto hlavný služný nariadil na ne veľkú polovačku.

Na čo sa obracajú katolícke kňazské majetky ?

Košický biskup dr. August Fischer Colbrie i toho roku na podporu katolíckej tlače dal 2000 korún, kňazia dekanátskeho okresu Téth 110 korún a Franc Hanay profesor university 150 korún. — Na útray tohorodného valného shromáždenia katolíkov Uhorska dali najnovšie: sedmohradský biskup gróf Karol Majláth 200, ostrihomský gen. vikár bisk. prälát-kanonik Ludvig Rajner 100 a vacovský biskup gróf Karol Csáky 200 korún.

Chýry zo Spiša. V Strážkach robotník tehelne menom Schlesinger, ktorý bol voľmi pijatike oddaný, s nožom 5. októbra rozpáral si brucho a zomrel nešťastnou smrťou korheľa. — V Iglóhutta 4. okt. zomrel Juro Kiczos, učiteľ na odpočinku, učinkoval 40 rokov. — Lešnická r. k. učiteľská stanica sa uprázdnila; tamojší učiteľ presiel do Zvolenskej. — Niznolapšanský rodák Vendelin Haber gymnazialny profesor v Tarnopolu dňa 17. októbra slúbil večnú vernosť slečne Dionizii Lučynskej v Majdane (Galícia). — V Gňazdoch 11. októbra za mestským domom zhorely 4 plné stodoly. V Novej Vsi spišských učiteľov spolok, ktorý teraz má 360 členov, 12. okt. slávil 75 ročné jubileum svojho jestvovania — V mesiaci septemri odviezli na železnici z našej stolice do iných krajov Uhorska 62 kusov rožného statku, 21 oviec a 2 ošípaných. — V Polanoveách v Biacovcäch a v Hrušove mienia telefon uviesť. — Vo Vyšných Ružbachoch nedávno jeden medveď roztrhal 4 ovce. — V Tátraszépplaku podľa ostatného výkazu doteraz bolo 2350 kúpeľných hostí. — Spšská Sporiteľňa v Levoči pozdvihne svoj základný kapitál na 480.000 korún. — V Hollólomnici 16. okt. zhorela jedna stodola a stajňa. — V Lubických kúpeľach zas 17. okt. hol oheň. Zhorely 3 stodoly. — Podolinský učiteľ Verbovsky po 42 ročnom učinkovaní ide do penzie — Lubickému učiteľovi Alojzovi Horvay minister výučby ako odmenu za jeho vychovateľské zásluhy

udelil 200 korunový ročitý doplnok. — Na podolinsko-orlovskú železnicu šárišská stolica odh. ascvala 10.000 korún. — Podolinskému alumneumu tamojšieho kat. hlavného gymnáziuma piaristov, hevešská stolica poslala 20 korún podpory. — Od 1. júla do 1. okt. vydala naša stolica 259 cestovných passov, teda o 63 menej ako lanského roku za ten istý čas. — Novovesská štátna ľudová škola bude stáť 121.970 korún, — V Malej Lomnici juhás Béla Gondkovszky cez leto ukradol 15 oviec a hostil sa s ich mäsom. Teraz už sedí v chládku a má dosť času rozjímať nad 7. prikázáním božím: «Nepokradneš». — V Šumave kňazi šavnického okresu 19. okt. vydržievali jasenné zasadnutie. — V Magure minulého týždňa boly veľké mrazy, včas ráno ukazoval teplomer 4—5 stupňov zimy.

Pláca tovaryšov. Budapeštianska kráľ. tabula v jednom svojom nedávno vynesenom výroku vyriekla, že keď sa tovaryš pre chorobu alebo pre nejakú nehodu dočasne stane práceneschopným, zamestnávateľ povinný mu je platiť len za šesť týždňov, ešte aj v tom páde, keby čas vypovedania bol ustálený na tri mesiace.

Kontrolovanie udeniny a klobás. Dľa nariadenia ministra vnútra zabránené je farbiť také potravné články, ktoré sa predávajú. Napriek tomuto nariadeniu sa stalo, že odpredavači, aby svojmu tovaru dodali krajší zovňajšok, udeninu a klobásy na červeno farbili térovou farbou, ba farbili ich aj zdraviu nebezpečnou farbou zvanou «Orange II.» Poneváč sa takéto farbenie udeniny čím diaľ tým väčšmi rozširuje, preto hlavnomestská rada nariadila, aby okresné predstavenstvá na mäso, na udeninu a klobásy prísne dozeraly a každého, kto sa proti nariadeniu prehreší, aby čím najprísnejšie potrestaly.

HOSPODÁRSTVO.

Účinok vetra na rastliny.

Vetor má takú výhodu, na ktorú naši gazdovia nekladú žiadnu váhu, ba vlastne vari ani nemyslia na ňu. Vetor totižto môžeme upotrebiť na to, aby hnal veľké koleso, s ktorým by sme do jedného veľkého rezervára mohli napumpovať vodu a túto vodu by sme potom jarčekami alebo žliabkami mohli viesť na také miesta našich rolí a lúk, ktoré sú na vlahu chudobné A v našej vlasti ani na takých krajoch, kde sa na suchotu stále ponosujú a kde by z tri-štyri metrovej hĺbky ľahko mohli prísť ku vode na polievanie, o takýchto kolesách nikde ani nechýrovať. Pripomenem len jednu výhodu takýchto veterných kolies. Na Dolnej zemi, kde vetor takmer vždy duje, postavenie takýchto kolies časom by sa veľmi dobre odplatilo.

Smelo môžeme povedať, že naša ľahostajnosť oproti týmto veterným kolesám alebo studniam je hriechom, ktorý páchame sami proti sebe. Keďby sa dvaja gazdovia, ktorí majú zahrady jeden vedľa druhého, spojili a takto spojenými silami by vystavili takúto vetnú studňu, tak by zo svojich zahrad aspoň šesťnásobnú úrodu mohli dosiahnuť. Keď človek nehýbe rozumom, tak mu ani nenapadne, že aké je to pravdivé príslovie, ktoré takto znie: «Pomáhaj si človeče, aj Boh ti pomôže!»

Na každom takom vidieku, ktorý trpieva od suchoty, by za jedných 50—60 korún mali postaviť aspoň jedno takéto koleso na prábu. Krajinský meteorologický ústav by potom vďaka zdarma využil jedného tamjšieho obyvateľa, ktorý by za jeden alebo dva roky pozoroval smer a silu tamjších vetrov. Z tohoto by menovaný ústav vďaka ustálil, že či by sa na tom vidieku dala založiť taká studňa alebo nie. V dnešnom veku sa netreba báť žiadnych novôt, od ktorých možno čakať nejaký ošoh! Keď praktické výtvarníky vedy v iných krajinách vedia použiť ku svojmu prospechu, prečo by sme to isté neurobili aj my?

Na niektorých vidiekoch nasej vlasti sa ľudia už vzpomätali. Nasledujme ich príklad aj my ostatní, nečakajme pomoc vždy len od svojich vrchností, ale sa naučme chodiť aj na vlastných nohách! A preto ešte raz privolávame každému: Pomáhaj si človeče a aj Pán Boh ti bude na pomoci!

DOPISY.

Z Bánoviec.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Ráďte prosím tieto riadky uverejniť v našom Kresťane.

Veľmi hlučný bol u nás deň 3. októbra. Vtedy totiž zavítal k nám bývalý minister a včuljší náš poslanec Alexander Erdélyi. Prišiel, aby pri bielom stole na bankette účtoval z dosavadného účinkovania, ktorého stopy vidno po celom okrese bánovskom(?) Ne-prekvapil nás pán excellenciáš, lebo pred časom upovedomil liberálne riaditeľstvo, kedy bude mať šťastie obedovať v Centrál-hôtelu i s jeho priateľmi.

Riaditeľstvo rozkázalo poriadny obed a postaralo sa o víťanku. Najali tí páni asi dvaciatych banderistov. Išli pred železničné nádražie, kde pán rychtár Jozef Janáč privítal vzácneho hosťa. Jedna víťanka nebola dosť, lež páni učiteľia z polgárky vyznačili jedno židovča, žiačku z tretej triedy a tá víťala pána poslanca politickou rečou vedľa hostinca. Ukazuje to na vtípnosť

pánov učiteľov, ktorí aby si zadovážili politické zásluhy so školskou mládežou vyrukovali ku privítaniu mungovského vyslanca.

Spríevod Erdélyiho sadnul si k bankettu a pán poslanec pri poháre účtoval z jeho práce a z práce jeho vlády. Náramne vychvaloval vládu, jaká starostlivá pilná a spravoplivá je. Šimfoval pán excellenciáš na koalíciu, ktorá nič nerobila, iba čo vyprázdňovala štátnu kassu, Za veľké zásluhy vyhlásil Erdélyi vláde to, že povýšila cenu špiritusu, cigár a doháňu a že monopolizovať bude zápalky. Za potrebnú vec drží náš poslanec povýšenie vojenských výdavkov a kontingentu vojska lebo vraj Uhorsko len vtedy bude šťastlivé, keď bude mať čím väčšie a dokonálejšie vojsko.

Reč pána poslanca páčila sa prítomným mungom, lebo obed bol veľmi dobrý. Na tú radosť, že pán poslanec tak otcovsky sa stará o bánovský okres, že všetky farchy odhlasuje vláde, obyvatelia Bánoviec osvetlili domy. Pravda, z lásky?

Referent.

Richvald (Kristályfalu, Spiš.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Ráďte prosím uverejniť tieto riadky v našom milom «Kresťane».

So zamúteným srdcom dám na známosť cteným spolučitateľom, že dňa 15. októbra to jest v nedeľu hneď ako sme z kostola vyšli, z nepozornosti znovu bol u nás oheň. Zhorely dva domy s pobočnými staviskami i všetko zbožie a potrava padly ohňu v obeť. Škoda obnáša asi 10.000 korún, assekurované nebolo nič. Tak tí polutovania hodní pohorelci ako aj tí štyria gazdovia, ktorých koncom septembra tiež žobrákmi učinil požiar, odkázaní sú na podporu ľudí dobrej vôle. V mene mojich milých nešťastných farníkov pre Boha vás prosím, milí bratia a sestry, nezatvárajte pred nimi ruky kresťanského milosrdenstva. Oni ako neohrození ľudia zaslužia, aby ich aspoň každý ľudák podporoval. Blahoslavvní sú milosrdní, lebo oni milosrdenstva dojdú. Milodary sa môžu poslať na Farský Úrad, Kristályfalu (Szepesmegye). Milodary uverejnia sa v Kresťane i v dvoch maďarských novinách.

S Bohom

Franc Klein,
farár richvaldský.

Zo Spišskej Magury.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Ráďte prosím tieto riadky uverejniť v našom milom «Kresťane».

S radosťou oznamujem, že katolícky doktor Mikuláš Jankura, ktorý doteraz v Kotterbachu účinkoval, už došiel do Starej Vsi. Teraz sa usilujeme, aby medzi nami obstáť mohol. Keď z dovolenia božieho do dajakkej choroby upadneme, neutekajme sa ku všeliakým čarodějnikom, nedajme si začítať, čo je aj tak ťažkým

hriechom proti prvému prikázaniu božiemu, ale popri Bohu obráťme sa dôverne k tomu nášmu novému pánu doktorovi. Aj v tom ohľade sa musíme toho hesla držať: «Svoj k svojmu», alebo «Kresťan v prvom rade podporuje kresťanov».

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Ráďte prosím tieto riadky uverejniť v našom «Kresťane».

Pod holým nebom, na chrbáte tejto hriešnej zeme je všetko možné. Nedávno verejne na ulici pre chatrnú maličkosť, ktorá je skorej zádrapkou nežli príčinou, korbáčom udrel žid pravotár Julo Spicer. teraz už Julo Sándor učbára kresťana Abrahama, ktorý mu úder i s úrokami palicou vrátil, pri tom ho ale ešte aj zažaloval. Pane Spicer, od voľby — pri ktorej si vyvreskoval ani moriak — mnohí sme sa odpúdili od teba; budeš sa ale i ďalej takto pachorľ, ešte vo väčšom počte ti budeme obracať chrbát i päty. Vstúp do seba, nevypúčaj tak namyslene ten splasknutý bachor, lebo však aj mechúr tým skorej praskne, čím viac ho nadúvame. Takým jednaním veľmi rubeš pod sebou strom prostonárodnosti. Ufam, že tieto riadky nalejú do tvojej tvrdej kotrby trochu obezretnej ústupnosti.

Vilo N., obuvník.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Ctený Pán Redaktor!

Ráďte prosím uverejniť tieto riadky v našom milom «Kresťane».

Náš notár, Ludevít Porubský uskočil 13. augusta. Zadlžený bol. Lenže aj iné vykonal tento vtak. Uradných penazí osem tisíc korún ukradol. Pravdepodobne do Ameriky šiel. Tu nechal manželku utrápenú s dvoma deťmi. Nikomu ani nešuchol o tom, že chce uskočiť: Smutné to mravy!

S Bohom

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vysokoctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kresťane».

Veľkou radosťou naplnila naše srdca tá zvesť, že pán Ján Hollady, ktorý už začína bočiť od liberálov, vypustí naše role, aby tu povstala fara. Nam by sa to zišlo, ani hladnému kus chleba, lebo sme vzdialení od V. Topolčian asi na 5 kilometrov. Náš bohobojný a kresťansky smýšľajúci ľud je verný zástave ľudovej strany, ktorú by neopustil, ani čo by mu remene rezali z chrbáta.

S ľudáckym pozdravom

Ján L.

Z Nemčie (Nitr. st.)

Ján Vydroš.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctená Redakcia!

Prosím vás, ráčte mi dovoliť, aby som v našom milom a smelom Kresťane napísal dačo o minulosti spišských židov.

Pomery našej stolice neboly prajné pre usadenie sa židov. Silné kresťanské obchodné živly našich mest netrpely ich medzi sebou a keď im neskorej vyššie nariadenia dovolily podomkárstvo, odštrašily ich veľmi vysokými taksami. V Kézmarku na príklad do roku 1760. každý žid, ktorý do mesta prišiel, 1 zlatku 39 krajciarov musel zložiť, za čo mu bolo dovoleno osem dní po domoch kupčiť. V 13 spišských mestách, v Levoči a v Kézmarku nebolo volno židom stále sa usadiť; od baňských mest smeli bývať len v dialke sedem mil.

Medzi takými okolnosťami vidíme to, že roku 1723. ešte vôbec na území našej stolice nebolo stále bývať žida. V tom čase ale už probovali usadiť sa v Hundsdorfe a síce tak, že jeden alebo druhý zemepán za istú ročnú taksu vzal ich pod ochranu a usadil ich na svojom majetku. Roku 1728. najdeme v Hundsdorfe pod ochranou Pavla Berzeviczyho 2 židovské rodiny, v Hozelci na majetku Jozefovej Okolicešanyi 1 a v obci Primóez na majetku Szentmiklósskom tiež 1 židovskú rodinu. Roku 1735. žilo v Hundsdorfe 6 židovských rodín s 29 dušami, ktorí dovedna 30 zlatých dane platili svojim zemepánom Baltazarovi Berzeviczymu a Ladislavovi Vitálišovi. V tom istom čase bývalo v Hozelci pod protektorátom Franca Máriássyho 3 židovských rodín so 16 dušami. Roku 1754. bolo v Hundsdorfe 31, v Lipniku 1 a v Lomnici 1 židovská rodina. Roku 1784. už 46 židovských rodín bývalo v našej stolici. A teraz — žiaľbohu — sotva je takej obce, kde by ich — dakde až primnoho — nebolo.

S Bohom

Spišský spravodajca

Spisy redakciou odporúčané.

Pre kresťanskú mládež veľmi vrele odporúčame duchovným otcom a katolíckym učiteľom veľmi významné dielo «Mučenica čistoty» rečené. Stojí ono len 7 halierov a obsahuje 26 strán. Obsah je diamantový, štýl prístupný a milý. Povolane je dielko toto v nevyhoviteľnej miere prajne, podporovať poctivú mravnosť kresťanskej mládeže, ktorá je vystavená tak početným a hrozným pokušeniam tela, zlých ľudí a diabla. Veľmi odporúčame dielko toto prevzáčne. Dostať ho u dra Jozefa Janda v Nitrapereszlény. U tohože neunávneho pôvedcu dostať aj pekne viazanú modliacu knižku, 400 strán obsahujúcu «Nábožné Vzdychy» rečenú za dve koruny. Kto chce hodne ctíť sv. Jozefa a pochop mať o jeho znamenitostiach, nech si ju čím skorej zadováži.

Michal Straka
správca fary.

Zo Spiša.

A predsa je pravda, že najspolahlivejší, najlepší domový liek je S. Erényiho slanovinový lieh. To čuf od každého, kto ho raz opruboval. Je to taký ideálny slanovinový lieh, ktorý všetci čo ho kedy potrebovali, pomenovali ochrancom zdravia, nielen preto, že soslilňuje telo, lež aj preto, že v premnohých pádoch uľavuje boľasti a je spolu zvláštny prostriedok desinfikovania, Flaška koštuje 44 halierov a je všade k dostaniu. Kde neni k dostaniu, treba ho objednať poštou. Desat flášiek za 4.40 hal. posielá franko S. Serényiho podnik na Radium slanovinový lieh Nyiregyháza. Hlavný sklad v Budapešti: Rudolf Vadász, V., Kovall ul. 11. č.

Hľadá sa poriadné, 14—16-ročné dievča z horných strán za služku ku lepšej kresťanskej rodine do jedného letovníka blízko Budapešte. Dostane poriadny mesačný plat a v páde rodina bude s ňou spokojná, navrátia sa i cestovné trovy. Kto by sa chcel hlásiť nech pošle list na redakciu «Kreštana».

Odkazy redakcie.

F. K. K. Uverejníme všetko, keď aj nie na raz, bo nemáme toľko miesta.

B. H. B. Žiadané sme odoslali.

Dopisovateľ R. Dopisnička sa opozdila, preto nebolo možno vyhovieť Vašej žiadosti.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 24. októbra.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiská, nová	kor.	23.85—24.70
» stolnobelohradská, nová	«	23.85—24.50
» peštianska, nová	«	23.75—24.60
« banátska, nová	«	24.60—24.60
Jačmeň nový, prvotriedny	«	18.30—18.70
Raž prvotriedna	«	20.35—20.50
« druhotriedna	«	20.05—20.25
Ovos prvotriedny	«	19.40—19.80
« druhotriedny	«	19.00—19.20
Kukurica	«	18.60—18.80
Rasca (kmín)	«	70.00—70.00
Konopné sáme	«	29.50—31.00
Datelinové sáme , červená datelina	kor.	—
« lucerna	«	—
Mak	«	100.00—120.00

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	18.80	18.40	18.00	17.60	17.20	16.80	16.20
č.	7	7½	8				
K.	15.40	14.40	9.60				

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné	kor.	12.00—12.20
« hrubé	«	11.10—11.30
Fazula veľká biela	«	29.00—30.00
Fazula strakavá	«	27.00—28.00
Zemiaky (hornouhorské) biele	«	—
« ružové	«	—
« žlté	«	—
Hrach lúpaný	«	56.00—57.00
Hrach nelúpaný, čistý	«	29.00—29.00
Šošovica čistá	«	48.00—70.00
Proso	«	18.00—20.20

Za 100 kilogrammov.

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska	kor.	164.00—165.00
Slanina mestská 4-kusová	«	143.00—144.00
« 3-kusová	«	144.00—145.00

Verte

že slanovinový lieh sily

kráľom je slanovinových liehov!
za 6 korún franko posielá 3 veľké alebo 6 stredných flášiek

„KOSMOS“-LABORATORIUM, Győr, Baross-ut.

Lacné

a veľmi vkusné potrebné články a dary každého druhu najde každý v mojom 400 vyobrazeniami ozdobenom hlavnom cenníku, ktorý na žiadosť franko a zdarma posielam

cis. a kraj zasieľca

HANNS KONRAD
Brüx číslo 2851.
(Čechy).

Svetochýrné

sú články cis. a kráľ. dvorného obvodu
HANNS KONRAD
Brüx čís. 2843. (Čechy)
aké v bohatom výbere masť možno v hlavnom cenníku 400 vyobrazeniami ozdobenom, ktorý na žiadosť každému ochotne posielam zdarma a franko.

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak málo ako veľkú požičku, preto aby bolo spomozeno stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičku už od archách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s lávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v častkách bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcellovaní na pomoci je v každom ohľade. Ústav na jednoduchý list bár komu ochotne odpoveda.

A magyar királyi államvasutak téli menetrendje 1911—1912. évre.

A székesfehérvári—paksi vonalon a Székesfehérvárra jelenleg reggel 7 óra 56 perccel érkező vonat, a paksi indulás változatlanul hagyása mellett, Székesfehérvárra már reggel 6 óra 40 perccel fog érkezni, az Adony—Pusztaszabolcsról jelenleg délután 4 óra 40 perccel induló, Székesfehérvárra este 6 óra 6 perccel érkező vonat Adony—Pusztaszabolcsról, a Paks felől oda este 8 óra 2 perccel érkező vonat folytatásaként, este 8 óra 35 perccel fog indulni és Székesfehérvárra este 9 óra 34 perccel fog érkezni.

Az adony—pusztaszabolcs—tapolecai vonalon a Tapolezáról jelenleg délelőtt 8 óra 17 perccel induló B.rgöndre délután 12 óra 5 perccel érkező személyvonat Tapolezáról csak délelőtt 9 óra 23 perccel fog indulni és B.rgöndre délután 1 óra 9 perccel fog érkezni. E vonat forgalma kiterjesztetik B.rgöndtől—Adony—Pusztaszabolcsra, a hová délután 1 óra 47 perccel fog érkezni. A B.rgöndről jelenleg délután 12 óra 44 perccel induló, Tapolezára délután 4 óra 51 perccel érkező személyvonat már Adony—Pusztaszabolcsról fog közlekedni, a honnan délután 12 óra 35 perccel fog indulni és Tapolezára délután 5 óra 6 perccel fog érkezni.

A czellődmölki—csáktornyai vonalon a Czellődmölkről Ukkra délelőtt 10 óra 14 perccel induló személyvonat Zalaegerszegről délután 5 óra 16 perccel érkező vonat már a hová délután 1 óra 20 perccel fog megérkezni.

Az Ukkról—Czellődmölkre délután 5 óra 16 perccel érkező vonat már Zalaegerszegről kezdve közlekedik, a honnan délután 1 óra 38 perccel fog indulni. A Zalaegerszegről jelenleg reggel 4 óra 21 perccel induló, Czellődmölkre délelőtt 7 óra 37 perccel érkező személyvonat Zalaegerszegről reggel 5 óra 50 perccel fog indulni és Czellődmölkre délelőtt 9 óra 3 perccel fog érkezni.

Az ukk—balatonszentgyörgyi vonalon Ukk—Sümege között egy új vegyesvonatpár helyeztetik forgalomba Ukkról indul reggel 6 óra 15 perccel, Sümege érkezik reggel 6 óra 45 perccel; Sümegről indul reggel 7 órakor, Ukkra érkezik reggel 7 óra 27 perccel. Az Ukkról jelenleg reggel 6 óra 30 perccel induló, Keszthelyre délelőtt 9 óra 32 perccel vegyesvonat Ukkról reggel 7 óra 46 perccel fog indulni és Keszthelyre délelőtt 10 óra 47 perccel fog érkezni.

A tūrje—balatonszentgyörgyi vonalon a Balatonszentgyörgyről jelenleg éjjeli 3 óra 19 perccel induló, Tūrjére reggel 5 óra 35 perccel érkező vegyesvonat Balatonszentgyörgyről reggel 4 óra 34 perccel fog indulni és Tūrjére reggel 6 óra 50 perccel fog érkezni.

A zágráb—csáktornyai vonalon egy új személyvonatpár helyeztetik forgalomba, Zágrábról indul délelőtt 10 óra 49 perccel, Csáktornyára érkezik délután 4 óra 5 perccel, Csáktornyáról indul délelőtt 11 óra 43 perccel, Zágrábra érkezik délután 5 óra 10 perccel. A Varasdól délután 3 óra 5 perccel, Csáktornyára délután 3 óra 31 perccel érkező vegyesvonat megszüntetettik.

A gombosi dunahídnal megnyitása napján az alább felsorolt vonalokon a következő menetrendváltozások lépnek életbe:

Budapest keleti p. u.—Bosznabrod között Szabadka Dáján át, a jelenlegi összekötő helyett egy új közvetlen gyorsvonatpár helyeztetik forgalomba. Az új gyorsvonat indul Budapestről délután 2 óra 45 perccel, Bosznabrodra érkezik este 10 óra 45 perccel. Ellenirányban Bosznabrodról

indul a jelenlegi reggeli 3 óra 18 perccel helyett, reggel 3 óra 50 perccel és Budapestre érkezik délután 12 óra 15 perccel.

Ezen új gyorsvonat menetrendje Budapest—Bosznabrod között a jelenlegivel szemben 1 óra 7 perccel, illetve 1 óra 17 perccel rövidebb lesz.

Az Ujvidékről reggel 4 óra 23 perccel induló és Budapestre délután 12 óra 40 perccel érkező személyvonat Szabadkától—Kunszentmiklós—Tassig megszüntetettik, a helyett a Kunszentmiklós—Tassról Budapestre reggel 7 óra 25 perccel érkező személyvonat Indiatól kiindulólag fog közlekedni, a honnan éjjeli 10 óra 31 perccel fog indulni.

A Budapest keleti p. u.-ról jelenleg este 6 óra 5 perccel induló és csak Topolyáig közlekedő személyvonat Budapest keleti p. u.-ról este 8 órakor fog indulni és Indiáig fog közlekedni, a hová reggel 5 óra 22 perccel fog érkezni.

E vonatpár forgalma annak idején Belgrádig fog kiterjeszteni, ha a szerb, bolgár és török vasutak a kilátásba helyezett családokozó vonatot forgalomba helyezik.

India—Belgrád között egy új gyorsvonatpár helyeztetik forgalomba, illetőleg a jelenleg Zágráb—India között közlekedő gyorsvonatpár forgalma kiterjesztetik Belgrádig. Az új vonat Belgrádból reggel 5 óra 15 perccel indul, Indiára reggel 6 óra 26 perccel érkezik. Ellenirányban Indiáról éjjeli 10 óra 4 perccel indul és Belgrádba éjjeli 11 óra 9 perccel érkezik.

A Budapest keleti p. u.-ról délután 3 óra 20 perccel Belgrádba induló gyorsvonat megállása kunszentmiklós—Tasson, Fülöpszálláson és Ópazván megszüntetettik. E helyett jelzett állomásokon az új gyorsvonatok fognak megállani.

Az Indiatól este 9 óra 32 perccel induló Ujvidékre éjjeli 11 óra 4 perccel érkező tehervonatonál a személyszállítás megszűnik.

A Fülöpszállásról jelenleg délután 5 óra 1 perccel Kecskemét felé induló vegyesvonat Fülöpszállásról délután 4 óra 43 perccel fog indulni és ott az új, Budapestről délután 2 óra 45 perccel induló gyorsvonathoz fog csatlakozni. Ugyanezen gyorsvonathoz nyer csatlakozást a Kiskőrösről—Kaloosa felé jelenleg délután 5 óra 30 perccel, az új menetrend szerint délután 5 óra 13 perccel induló, valamint a Kiskunhalasról Regőzére jelenleg este 6 óra 17 perccel, az új menetrend szerint délután 5 óra 35 perccel induló személyvonat is.

A Szabadkáról jelenleg délután 3 óra 22 perccel Ujgombosra induló személyvonat Szabadkáról délután 2 óra 15 perccel fog indulni és Ujgombosra este 7 órakor fog érkezni. Az Ujpalánkáról jelenleg délután 5 óra 33 perccel Bácsordásra induló vegyesvonat Ujpalánkáról délután 5 óra 16 perccel fog indulni és Bácsordáson át Ujgombosig fog közlekedni, ahová este 7 óra 40 perccel érkezik.

A Bácsordásról jelenleg este 7 óra 40 perccel Ujpalánkára induló vegyesvonat Ujgombosról fog közlekedni és onnan este 8 óra 24 perccel fog indulni és Ujpalánkára éjjeli 10 óra 14 perccel fog érkezni.

E vonat Ujgomboson csatlakozást nyer Budapest felől az új Bosznabrod gyorsvonathoz, valamint a Bosznabrod felől jövő személyvonathoz.

A Bosznabrodról Ujgombosra jelenleg délelőtt 10 óra 2 perccel érkező gyorsvonat csak Eszékéről, az Ujgombóváról Bosznabrodra jelenleg este 6 óra 15 perccel induló gyorsvonat csak Eszékig fog közlekedni. Budapest, 1911 szeptember havában.

Az igazgatóság.

Najlepšie hodinky

v znač. zlatou a striebornou medailou zaslala svetoznáma firma — prvá dielňa hodin

K 4.-

HANNS KONRAD

c. a kr. dvor. zaslalca
BRÜX číslo 2827. (Čechy).

K 6.80 Nickel-System-
Roskopf-patent hodinky K 4.— Tieže
švajcarského systému Roskopf-patent hodinky a 5.—
Echt strieborné remontoar
hodinky s «Gloria» strojom
K 8.40. Tula remon. hodinky
s duplov. kepienom K 9.0.
Súbežné budičky K 2.90.
II. kvality K 2.50.
Švarzvaldské hodinky K 2.50.

Žiadne riziko! Výmena povolená alebo návrat peňazi.
Posela sa s poštovou dobierekou alebo pri predbežnom zaplacení peňazi.

Hlavný cenník s viacej ako 4000 vyobrazeniami na žiadosť posielala sa každému franko a zdarma.

Aký domáci liek

mám potrebovať?

Kto raz pokúsi

S. Erényi-ho

Rádium slanovinový lieh

ten z presvedčenia len ten bude potrebovať, bo mnohostranné pôsobenie jeho je nad všetko očakávanie. Nie en že občasťuje, posilňuje, než aj mimoriadne **desinfikuje**. Obširnej vy-
: svetluje úprava upotrebenia. :
Fľaška **44 halierov** všade. Kde neni k dostaniu, tam treba objednať poštou, 10 flášiek za 4 kor. 40 hal. posielala franko :

S. Erényi Rádium slanovinov. liehupodnik NYIREGYHÁZA.

Hlavné zastupiteľstvo Uhorska **Vadas és Görög V., Korall-utca 11. sz. Jozef Rottmann Murányi-utca 36.**

Znížené ceny!!

Pletené mužské vesty, sivé so sivým obkladom K 3.60. Teplé trikot košeľe s duplovaným náprsnikom K 1.— veľké flanelové košeľe pre mužských K 1.30, svetlé veľké šlosárske košeľe K 1.50, pevné svetlé šlosárske obleky K 3.80, teplé gate z kožušiny K 1.30, ťažké nohavice pre mužských K 2.60, teplé flanelové košeľe pre ženské K 1.30, pevné biele košeľe pre ženské K 1.20, veľké barchet zpodné sukne K 1.90, pevné ručníky na hlavu moderné vzorky 50 hal., zasterky pre deti 60 hal., veľké zasterky 80 hal., uteráky tucat K 2.90, biele ručníky battistové tucat K 1.30, echt farebné veľké ručníky tucat K 1.60

ADOLF ZUGER PILSEN 39.

dielňa tkaní a nbielizne. Zásielky s poštovou dobierekou, za nezodpovedný tovar návrat peňazi. Cenníky zdarma a franko.

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.80 K, lepšie 12 korun, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snáh mäkké jak páper, drapané 30, 36, 42 K. — **Hotové postele.** Z červeného činovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—, 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 68 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho šotovujeme vo veľkosti dia vôle. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.—. Lepšej jakovosti K 38. Zásielky vyše 10 korun franko s poštovou dobierekou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachs, Lobes 135. pri Pilsen (Čechy).**

aký dar kúpiť ma svojim známym a príbuzným ku sňatku, k meninám a na Vianoce, nech prehľadne môj hlavný cenník s vyše 4000 vyobrazeniami, v ktorom každý na de zodpovedné si predmety a ktorý každému posielala na žiadosť zdarma a franko

cis a král. dvorný zaslalca
HANNS KONRAD
Brüx, číslo 2846 (Čechy).

Kto nevie

aký dar kúpiť ma svojim známym a príbuzným ku sňatku, k meninám a na Vianoce, nech prehľadne môj hlavný cenník s vyše 4000 vyobrazeniami, v ktorom každý na de zodpovedné si predmety a ktorý každému posielala na žiadosť zdarma a franko

cis a král. dvorný zaslalca
HANNS KONRAD
Brüx, číslo 2846 (Čechy).

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na postel!

1 kg. sivé dobre drápané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; prima polbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi fajne, ako snáh biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K, Pri oblednaní 5 kg. franko.

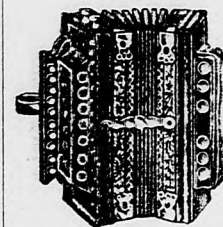
Hotové postele z hustej tkniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkkým perím 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K 12 K, 14 K, 16 K; podblavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 12 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70 Spodné periny z pevného vřázkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s poštovou dobierekou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezodpovedné návrat peňazi obširný cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy).

Dobré harmoniky K 4.40

Žiadne trovy za clo. Odpredané viacej ako 150.000. Žiadne riziko.

Zámena povolená alebo návrat peňazi.

Číslo 300³/₄ 10 tastiek, 2 registre 28 hlasov, veľkosť 24×12 cm. K 4.40
Číslo 654³/₄ 10 tastiek 1 register 28 hlasov, veľkosť 24×14 cm. K 4.80
Číslo 656³/₄ 10 tastiek 2 registre 25 hlasov, veľkosť 30×15 cm. K 5.40
Číslo 305³/₄ 10 tastiek 2 registre 60 hlasov, veľkosť 24×12 cm. K 6.—
Číslo 663³/₄ 10 tastiek 2 registre 30 hlasov, veľkosť 31×15 cm. K 8.—
Školka k samoučeniú na teže harmonike zdarma.
Zasiela s poštovou dobierekou c. a k dvorný zaslalca

HANNS KONRAD, Vývozný dom
hudebných nástrojov
Brüx číslo 2831. (Čechy).

Hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami na žiadosť posielala sa každému franko a zdarma.

HANNS KONRAD

cis. a král. dvorného zaslalca prvá dielňa hodin
Brüx, číslo 1573, (Čechy) svetový obvod

nemá cestovateľov, zastupovateľov

filialné obchody.

Sídlo obchodu:

BRÜX (Čechy).

Kto teda zneužíva moje meno robi to len k zavedeniú obecnstva.

Všetky dopisy upr.viť treba do Brüxu v Čechách.

Všetky objednávania rozposielajú sa len z Brüxu v Čechách. Pokladám si teda za povinosť upozorniť že všetky

Hanns Konrada obvodu

kdekoľvek predchádzajúce ohlasy len

na Brüx v Čechách sa vzťahujú ponevač len v Brüxi v Čechách má predajné domy Hanns Konrad cis. a král. dvorný zaslalca svetový obvod.

Obracam spolu pozornosť cteného obecnstva na hlavný so 4000 obrazmi opatrený cenník, ktorý len z Brüxu v Čechách každému na žiadosť ochotne posielam.

Najlacnejší bezpečný

stroj k holeníu

k pohodzému a bezpečnému upotrebeníu No. 8710. Najnovší bezpečný stroj k holeníu fajnovo niklovaný s dvo-reznými nožom, odporúča sa zoláste pre nezbehých, bo každé poranenie je vytvrsené, holi práve tak ctyro ako britva K 2.20. No. 8778. Najlacnejší niklovaný stroj k holeníu, s dobrým dvojn-

rezným nožom K 1.30. No. 8710¹/₂. Tenistý stroj s 3 dvo-reznými nožmi K 2.80. Dvojrezove rezerv nože kus po 30 h., tucat K 3.20. Žiadne riziko. — Zámena povolená alebo návrat peňazi. S poštovou dobierekou alebo pri vorednom doposlani peňazi, bezprostredne súkromnikom za-eľa všestranne známý svetochýrny obvod

HANNS KONRAD cis. a král. dvorný zaslalca
Brüx, číslo 2838. (Čechy.)
Obrázkový cenník so 4000 vyobrazením na žiadosť posielala sa každému zdarma a franko.